

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm IX. Nôsti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

num in eodem iure seu potestate fundati sint, an in diuersis iuribus seu potestatibus? In priore casu simul eodem actu, virtualiter duplici, expediri possunt: Vt si propter negligentiam inferiorum electorum, eligendi potestas ad superiorem deuoluta sit; tum prouisio seu institutio cum electionis, tum confirmationis vim habebit: Idemque est, si ob negligentiam patroni, Episcopus, post sex mensium spatium, alicui liberè conferat, c. licet 3. de transl. Episc. c. 2. de concess. præb. collatio ista vicem præsentationis, & institutionis supplet. Sin autem actus suapte naturâ diuersi in distinctis iuribus seu potestatibus fundati sint (vt in casu proposito, quando electio fit nomine aliorum, iuxta cit. §. Si Decuriones, vbi dicitur, electionem ab ijs fieri censerunt, qui eligendi auctoritatem alteri commiserunt) tunc simul eodem actu expediri haud possunt, vt colligitur ex suprâ cit. c. cum inter, iun. Gl. ver. confirmavit, & c. cum inter 18. vbi id dicam not. 3. hoc tit.

4. **NOTANDUM III.** Si alicui commissa sit potestas eligendi Prælatum, similiterq; si commissa potestas Capitaneum belli, alijumque Officialem constituendi; intelligi id debet de persona idonea: Et aliam recipere non tenetur, qui mandauit. Ita Gl. hic communiter recepta, Abb. n. 4. Butrio n. 9. & sumitur ex l. Si procurator 6. ff. de condi. & debiti, c. si compromissarius 37. hoc tit. in 6. Ratio est, quia mandans aliquid fieri, censetur velle, vt id rectè, & vtiliter fiat.

CAPITVLVM IX.

Nôsti.

PARAPHRASIS.

Notum est, quòd Episcopus electus, priusquam à Romano Pontifice confirmatio- nem accepit, res ecclesiæ administrare, beneficia & honores ecclesiasticos conferre non debeat. Quamobrem Alexander III. mandat alicui à se delegato Episcopo, vt Linconiensis electo Apostolicâ auctoritate iubeat, si quam eiusmodi con-

cessionem, aut collationem fecit, reuocare studeat.

SUMMARIUM.

1. *Electus Episcopus ante confirmationem beneficia conferre, vel aliter administrare non debet.*
2. *Episcopus per electionem acceptam iurisdictionem episcopalem non acquirit (secusâ speciali concessione) sed tantum ius petendi eam à Superiori, vt illam conferat.*
3. *Communiter docetur, si Papa viua voce oraculo aliquem pronunciet Episcopum, erit is Episcopus etiam nondum formati literis: oppositum tamen videtur decretum à Bonifacio VIII. in Extrag. g. I. inter communes, cuius iurium Iniunctæ de Electione.*
4. *Prælatus post acceptam confirmationem, alius beneficiarius post verbalem institutionem, collationem, seu inuestituram statim possessionem vacantiæ capere, administrare, & iura prælaturæ, aut beneficio suo competentia exercere potest.*
5. *Si specialis consuetudo sit alicuius ecclesiæ, aut statutum vigeat, ne verbaliter institutus, prouisus, aut confirmatus possessionem, quamuis vacantiæ, in semet capiat, sed solemniter & corporaliter in eam introducatur, debet id obseruari, ita vt priusquam solemnitas peracta sit, possessio acquisita non censetur.*

NOTANDUM Vn. Episcopus electus i administrationi rerum & iurium ecclesiæ, ad quam electus est, ingere se non debet, priusquam à Papa confirmationem accepit. Ita etiam habetur in c. qualiter 17. hoc tit. & videri potest c. nihil 44. eod. vbi limitatio aliqua continetur.

QUESTIO prima, Num Episcopus per electionem, antequam confirmatio accesserit, iurisdictionem episcopalem habeat? Gl. in c. quanto 19. ver. relatio, ver. si qua-

¶ d. 63. quam hic sequitur Abb. num. 2. ad
 2. quæst. hanc respondet; Quò electo per ele-
 ctionem acquiritur ius prælaturæ, sed non ex-
 ercitiuum prælaturæ vel administrationis: per
 confirmationem autem nihil iuris noui acqui-
 ritur, sed tantum exercitiuum. Hæc doctrina
 mihi non placet; quia spiritualis & ecclesia-
 stica iurisdictione in Episcopos non peruenit
 nisi per summi Pontificis auctoritatem, &
 concessionem; vt videlicet debitus ordo ec-
 clesiasticæ à Christo institutæ hierarchiæ ob-
 seruetur, prout colligitur ex e. qualiter 17.
 hoc tit. & egi de hac re lib. 1. Th. moral. tr. 4.
 cap. 7. §. 2. Quare præstat, vt dicamus, per e-
 lectionem ab electo acceptatam, ipsi iurisdic-
 tionem prælaturæ non acquirit (seclusa spe-
 ciali concessione aut priuilegio Apostolicæ
 Sedis) sed tantum ius petendi iurisdictionem
 à Superiore conferendam.

QVÆSTIO secunda; An eum primum
 Episcopus, seu Prælatus à Rom. Pontifice, e-
 lectionem eius approbante, aut aliter ipsi
 providente, pronuntiatu est, etiam ante lite-
 ras expeditas, iurisdictionem & administra-
 tionem consequatur? Ad quæstionem hanc
 respondet Baldus in l. Humanum n. 6. C. de
 legibus, quem hic Abb. sequitur n. 4. Tam-
 burinius tom. 1. de iure Abbatum disp. 16. q.
 2. & alij communiter. Si Papa viuz vocis o-
 raculo quem pronuntiet Episcopum, mox,
 etiam nondum formati literis, Episcopus
 erit quia literæ non requiruntur ad essen-
 tiam, sed ad probationem, e. institutionis 7.
 causa 25. q. 2. vbi vniuersim dicitur de Apo-
 stolicæ Sedis decretis, siue in scripto facta
 sint, siue absque scripto, sine aliqua refraga-
 tione, esse obseruanda; vbi Gl. ait ver. prælen-
 tia; Sic ergo sententia Principis ius facit, li-
 cet non redigatur in scriptis. Atque ideo ad-
 monet Baldus in fine cit. l. Humanum; Si Pa-
 pa interim moreretur, antequam literæ fie-
 rent, non expiraret ius quæsitum, sed deberent
 literæ postea fieri tempore successoris, facièndo
 mentionem de dispositione prædecessoris.

Veruntamen in Extrau. 1. inter commu-
 nes, cuius initium Inimica, de elect. à Boni-
 facio VIII. Pontifice decretum fuit, vt Epi-
 scopi, alijue Prælati, qui apud Sedem Aposto-

licam promouentur, aut confirmantur, &c.
 absque dictæ Sedis literis de eorum prouisi-
 one, aut confirmatione testantibus, admi-
 nistrationem accipere non præsumant; nulli-
 que eos, absque dictarum literarum ostensio-
 ne recipere, ijsque parere possint: idque sub
 pœnis ibi contentis, quæ tam Prælatis regi-
 mina siue administrationes exercentibus,
 quàm aliis qui illos recipiunt, aut parent, i-
 pso iure inferuntur. Explicat hanc extrauag.
 Abb. hic n. 4. & in cit. e. qualiter not. 1. Suar.
 de censur. disp. 3. sect. 5. n. 23.

QVÆSTIO tertia; Aneo solo, quòd Præ-
 latus à Superiore confirmationem accepit
 (expedita etiam scripturâ, si ea necessaria sit)
 actus iurisdictionis exercere, & bona eccle-
 siæ administrare possit, an verò necesse sit,
 eum prius in possessionem solemniter intro-
 duci? Respondeo, & Dico I. Spectato iure
 communi, & ordinario, Prælatus post accep-
 tam confirmationem, alijsue beneficiarius
 post acceptam verbalem institutionem, col-
 lationem seu inuestituram, statim possessio-
 nem capere, administrare, & iura prælaturæ
 aut beneficio suo competentia exercere
 potest: Quandoquidem per ipsam collatio-
 nem seu verbalem institutionem, canonicè
 factam, aliquis titulum beneficii consequi-
 tur, adeoque ius, siue facultatem, possessio-
 nem vacantem capiendi, iura competentia
 exercendi, bona administrandi. Ita Glossa hic
 argum. huius c. ver. confirmata, & colligitur
 ex c. transmissam 15. hoc tit. vbi Gl. ver. de
 talibus, ibidem Innoc. n. 1. Ioan. Andr. n. 6.
 tradit Gl. penult. in l. Priuatorum 3. C. de iu-
 risdict. omn. Iudicum, Bartol. in l. cum solus
 n. 4. ff. de vsucapion. Iacobus Menochius de
 adipisc. possess. remedio 4. n. 182.

Dixi autem vacantem possessionem acci-
 pi posse: Sin autem alius quispiam in posses-
 sione prælaturæ, aut beneficii existat, tum
 non licet propria auctoritate possessionem,
 administrationemque capere: Esset enim
 hæc vitiosè acquisita possessio, in qua ita
 possidens defendendus non foret, sect. vlt. C.
 si per vim: Imò censeretur spoliassè priorem,
 quamuis malæ fidei, possessorem, argum. l. si
 lex stipulatione 5. ff. de acq. possess. & c. gra-

uis 11. de restit. spoliatorū, & tradit ex communi Abb. in c. cum super n. 15. de causa possess. Quod si propriè dicta violentia illata esset à prouiso, siue titulum consecuto, meretur is priuationem iuris sui, iuxta c. eum qui 18. de præb. in 6. & c. 2. causa 16. q. 6. & docet Abb. cit. n. 15. Petr. Rebuffus in praxi beneficiaria, de miss. in possessionem, n. 3.

Dico II. Si specialis alicuius ecclesiæ consuetudo, aut statutum vigeat, quod verbaliter institutus, prouisus, aut confirmatus, possessionem, quamuis vacantem, ipsemet capere non debeat; sed solemniter & corporaliter introduci in possessionem; id obseruari debet: Adeo, vt prius, quam ea solemnitas peracta sit, possessio acquisita non censeatur, prout tradit Abb. in cit. cap. cum super n. 17. Atque vocari ea solet *infractio*; quæ olim per Archidiaconum fieri solita est, c. adhuc 7. ver. In quadam, de offic. Archidiaconi, & c. cum Bertholdus 18. in princ. de sent. & re iudicata.

Sed, quid ad rem facit inuestitura, quæ fieri solet per bireti, anuli, aut pannorum traditionem; de qua multa Dynus in reg. 1. in 6. Respondeo ex doctrina Ioan. Andr. in c. transmissam n. 13. hoc tit. Abb. in c. auctoritate n. 9. de institut. & in c. ex literis n. 10. de consuetud. Inuestituram interdum fieri vnà cum verbali institutione, seu tituli traditione: Interdum verò post tituli collationem, seu institutionem, quæ verbo, aut scripturà fit. In priore casu inuestitura continet, seu significat translationem iuris ac tituli: vnde deinde nascitur facultas accipiendi possessionem rei vacantis; aut eam petendi, si ab alio corporaliter introducendus sit inuestitus. In posteriore autem casu solemnitas ea inuestituræ parùm, aut nihil plerumque operatur: quia titulus iam antè collatus, & ius acquisitum est; possessio autem per inuestituram, ordinariè loquendo, non transfertur, prout colligitur ex l. prædia 48. de acq. poss. c. per tuas 5. iun. Gl. ver. in possessione, de donat. tradit Innoc. in cit. c. transmissam n. 1. in fine & docui in Theol. moral. lib. 3. tract. 1. c. 7. Quemadmodum enim in quibusdam ecclesiis con-

suetudo viget, vt electus, cum primùm electioni consensit, inthronizetur, vel in altari collocetur, quæ mera solemnitas est ad significandum ius illi ad prælaturam inchoatiuè acquisitum; ita inuestitura, quæ post confirmationem, aut tituli collationem adhibetur, plerumque tantùm significatiua est iuris antea accepti, nec non facultatis possessionem vacantem intrandi, & acquirendi.

Adieci autem voculam *plerumq;*: Potest enim interdum fieri, vt per inuestituram tradatur possessio rei; Si videl. vel ipse possessor antiquus, vel is qui ecclesiæ v.g. vacantis custodiam cum auctoritate habuit, in conspectu rei, per suprà dictam inuestituram transferat possessionem. quod fieri posse colligitur ex l. Quod meo, 18. §. si venditorem, ff. de acquir. possess. & l. clauibus 74. ff. de contrah. empt. Et inseruit huc doctrina Gl. in c. cum vos 4. ver. æconomus de offic. ordinarij, quod *Episcopus, vel alius Prælatus, ad quem pertinet institutio, debet habere custodiam illius ecclesiæ vacantis.*

QUESTIO quarta: Cur Pontifex in fine huius c. mandarit Episcopo necdum confirmato, vt concessiones seu collationes beneficiorum à se factas reuocaret; Cum tamen ordinariè non sit concessum, contra proprium factum venire; Et electus sicuti potestatem dandi beneficia, propter defectum iurisdictionis non habuit, ita nec cum auctoritate auferre poterit? Multa de hoc Gl. fin. hinc, Abb. num. 5. & seqq. Anton. n. vlt. Sed respondeo breuiter: Non aliud Alexandrum III. hic significare voluisse, nisi vt ex mandato suo diceretur Episcopo, curandum ipsi esse, vt collationes à se malè factæ rescindantur: Quod fieri potest, si intimetur prouisis, eorum prouisiones ipso iure manifestè irritas esse: Quod si recedere nollent, tum cogi deberent non quidem ab Episcopo ante acceptam confirmationem, sed à Capitulo, penes quod episcopalis iurisdictionis interim residet.

* * *

CAPL